

Centrum vedecko-technických informácií SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

TÝŽDEŇ VEDY A TECHNIKY

(09.11.2012; Rozhlasová stanica Slovensko; K veci; 18.30; 30 min.; HARAJ Igor)

I. HARAJ, moderátor: "Pre väčšinu z vás sa asi pracovný týždeň už skončil a možno máte teraz takú pohodu doma, ale vedátori pracujú ďalej, na Slovensku totiž prebieha Týždeň vedy a techniky, je to propagačná akcia, slovenskí vedci chcú ukázať, čo robia. Prečo je vôbec dôležité propagovať slovenskú vedu, máme sa čím pochváliť? Aj o tom budeme dnes večer spolu s vami diskutovať. Môžete aj vy, SMS posielajte na číslo 77 73 v tvare Slovensko, medzera a text, emailová adresa Slovensko@rozhlas.sk. Pozdravujú Martin CHOVANEC a Igor HARAJ.

V našom štúdiu vítam štátneho tajomníka ministerstva školstva pána Štefana CHUDOBU, dobrý večer, je tu aj predseda Slovenskej akadémie vied profesor Jaromír PASTOREK a riaditeľ **Centra vedecko-technických informácií** profesor **Ján TURŇA**, vitajte. Týždeň vedy a techniky na Slovensku, vrcholná akcia čo sa týka propagovania vedy pán štátny tajomník, v čom sa odlišuje tohtoročný, tohtoročná akcie od tých minulých?"

Š. CHUDOBA: "V tom, že sme hľadali, ako za minimum urobiť maximum kvality. Pospájali sme, čo sa pospájalo dalo, tri výstavy, ktoré predtým bývali oddelené, sme dali dohromady, bibliotéku, centrá excelencie a výstavu vedy a techniky. No a spojili sme sa s podmienkami, ktoré sme dohodli na Inchebe ešte s Centrom vedecko-technických informácií, s SAV a podarilo sa nám urobiť, domnievam sa, perfektný týždeň, ktorým naozaj sme dôstojne spongovali slovenských vedcov."

J. PASTOREK: "Ja vítam túto aktivitu, ktorá je každoročná, ale musím sa stotožniť so slovami pána štátneho tajomníka, že z môjho pohľadu tento týždeň vedy, teda rok 2012, bol oveľa taký impresívnejší aj vďaka tomu, že sa to pospájalo a bolo to vidieť aj na množstve ocenených vedeckých pracovníkov, bolo vidieť, že ich máme pomerne široké spektrum od tých vynikajúcich univerzít, Slovenskej akadémie vied, ale aj čo je potešiteľné, aj z priemyslu. A ja si myslím, že by sme mali v tom pokračovať. Ja mám akurát takú jednu pripomienku, ktorú som hovoril aj na začiatku, že ja by som bol strašne rád, aby sa ten týždeň vedy premenoval na rok vedy. Ja si myslím, že to je tak dôležité, že my by sme mali mať rok 2013 potom 2014, 2015 a tak ďalej, ale, a ten týždeň vedy by sme sa mali sústrediť na to, že skutočne čo sme dosiahli. Lebo ja si myslím, že to bilancovanie je tiež nesmierne dôležité."

I. HARAJ: "My aj dnes večer našim poslucháčom povieme, na čo môžu byť slovenskí vedci hrdí, ale ešte predtým ma zaujíma pohľad riaditeľa Centra vedecko-technických informácií profesora Ján TURŇA na tohtoročnú akciu týždeň vedy."

J. TURŇA: "Áno, ja by som tak isto zdôraznil ten moment, že pre nás je toto podujatie nielen týždňové, ale pracujeme vlastne na ňom celý rok. U nás organizačná jednotka **Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti** pri teda **Centre vedecko-technických informácií** je tá logistická jednotka, ktorá pripravuje pozvánky, organizuje malé podujatia, pripravuje propagačný materiál a vôbec zúčastňuje sa toho, tej prípravy niekoľko mesiacov pred samotným týždňom. Ale samozrejme ten týždeň je tým vyvrcholením, aj keď v našom pohľade je tiež tou špičkou ľadovca. Ale koniec koncov ten je dôležitý, ten vidno."

I. HARAJ: "Počas Týždňa vedy a techniky sú otvorené brány vedeckých inštitúcií. Ja som si tiež zašiel do Elektrotechnického ústavu Slovenskej akadémie vied, zaujímalo ma, o čo tu ide, aké akcie pripravili elektrotechnici slovenskí pre záujemcov. Spreádzal ma pracovník tohto ústavu Ján ŠOLTÝS."

J. ŠOLTÝS: "Jedným zo základných parametrov všetkých mikroskopov je ich rozlišovacia schopnosť. Pretože medzná rozlišovacia schopnosť je úmerná vlnovej dĺžke použitého zariadenia a elektróny majú podstatne kratšiu vlnovú dĺžku než má viditeľné svetlo, má elektrónový mikroskop oveľa vyššiu rozlišovaciu schopnosť."

I. HARAJ: "Na svetelnom mikroskope vieme vidieť stokrát, dvestokrát viac, ako je to na elektrónovom?"

Centrum vedecko-technických informácií SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

J. ŠOLTÝS: "Tak s týmto našim mikroskopom vieme ísť zhruba do zväčšenia 500-tisíc, ale s podobnými zariadeniami vyššej triedy sa dá ísť až do miliónových zväčšení."

I. HARAJ: "Profesor zo Strednej elektrotechnickej priemyselky Dušan KABÁT. Pán profesor, čo vlastne privádza vás a študentov na Elektrotechnický ústav Slovenskej akadémie vied?"

D. KABÁT: "Počuli sme, že sa tu robia zaujímavé veci a keďže sú to veci perspektívne a moderné, radi by sme ich vidieť."

I. HARAJ: "Adrián CHOVANČÁK, prvák na elektrotechnike, čo si tu videl zatiaľ?"

A. CHOVANČÁK: "No, videl som zaujímavé experimenty čo sa týka tých supravodičov a hlavne najzaujímavejšie sú vlastne experimenty s tým tekutým dusíkom."

I. HARAJ: "Ja som bol tiež na prednáške, mne sa celkom páčilo s tou malou fľaštičkou, ktorá vybuchla."

A. CHOVANČÁK: "tak to bolo ako celkom zaujímavé, ale mňa najviac zaujímala na konci tá hmla, to bolo vlastne, že ten tekutý dusík zmiešali s vriacou vodou."

I. HARAJ: "Tomáš KŘIVÁNEK z ústavu fyzikálnej elektroniky Masarykovej univerzity, pred chvíľkou skončila prezentácia, mimoriadne pútavá prezentácia - tekutý dusík, žiarovky. Mal som pocit, že mladí ľudia, ktorí tu boli z elektrotechnickej priemyselky boli celkom zaujatí. Prečo toto robíte?"

T. KŘIVÁNEK, (preklad z češtiny): "No my to robíme hlavne kvôli tomu, aby sme ľuďom ukázali, že fyzika nie je nudná, že to nie je iba hromada výpočtov a aby sme aj trochu nalákali ľudí, ktorí by mali záujem o štúdium na niektorej vysokej škole, aby sa toho nebáli."

I. HARAJ: "A netreba sa báť nielen štúdiá na vysokej škole, ale vôbec vedy a preto navrhujem, pán profesor PASTOREK, aby sme predstavili poslucháčom výsledky, také výsledky, ktoré by ste chceli prezentovať u nás v štúdiu za povedzme rok 2011."

J. PASTOREK: "Tých výsledkov bolo, ja si myslím, že veľa a vzhľadom na to, že aj na Slovenskej akadémii aj na univerzitách je množstvo vedeckých pracovníkov, tie sa merajú hlavne kvalitou tých výstupov a u nás je to najdôležitejšie, sú to tie publikácie respektíve patenty. A dá sa to vždycky určiť podľa toho, v akom časopise sa publikuje a sú to vedecké časopisy a sú to, vzhľadom na to, že nemôžeme hovoriť názvy časopisov, ale každý si to vie preložiť, že my hovoríme o vede a o prírode, tak každý, kto si preloží tieto dve slová, tak už má tie časopisy. A tie, to, čo sa tam objaví, tie výsledky, tak to sú asi, a v podobných, to sú asi tie najlepšie. A to isté sa dá hovoriť aj o aplikovanom výskume, tie výstupy. Ja len môžem na margo povedať, sme mali teraz tu ukážku z Elektrotechnického ústavu a práve Elektrotechnický ústav Slovenskej akadémie vied prvýkrát na svete experimentálne dokázal vlastne, laicky aby som to povedal, neviditeľnosť v magnetickom poli. Je to veľmi dôležité a ja si myslím, že to nájde uplatnenie v širokom, v širokom spektre a treba, ja si myslím, že na tom ďalej pracovať. Ale hovorím, tých výsledkov je strašne veľa a ja si myslím, že by sme mali mať, možno je to otázka alebo výzva na predstaviteľov ministerstva školstva, že by sme to mali viacej publikovať, nájsť nejakú platformu, pretože ja osobne cítim, že máme v tomto čo robiť, čo doháňať a je to taký hendikep tých našich pracovníkov, ktorí skutočne pracujú v ťažkých podmienkach, ale o tých výsledkoch sa nedozvedáme, tak ako by sme sa mali."

Š. CHUDOBA: "Mňa osobne veľmi teší, že mal som sa možnosť presvedčiť, že na výstave žiakov stredných škôl Scientia pro futuro sa objavili niektoré práce, ktoré naozaj si zasluhujú úctu. A potešiteľné je, že máme veci, ktoré sa dajú dostať do výstupov, cez aplikovaný vývoj do realizácie. Na SAV napríklad sú to niektoré záležitosti z ľahkých kovov, biomedicínske záležitosti sú tu veľmi dobré v oblasti rakoviny a bolo by veľmi dobré, aby sme sa sústredili a takéto veci dotiahli. Na elektrotechnickej fakulte máme perfektné veci, ktoré naozaj sú svetovým unikátom a využívajú ich cudzie firmy a doma nevieme tieto záležitosti podporiť a dostať do praxe. Keď zoberiete chemicko-potravinársku fakultu, tam v spolupráci s Dubnicou majú fantastické, unikátne riešenie splyňovania odpadov, ktoré by bolo naozaj potrebné dostať do realizácie. Myslím si, že táto krajina sa bude

Centrum vedecko-technických informácií SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

musieť sústrediť na to, aby sme nielen citácie mali, ale aby sme patenty dostávali do realizácie v tom, že vzniknú malé alebo stredné firmy a tie musíme nejaký čas podporovať. Tam vidím rozhodujúci problém."

J. TURŇA: "Áno, tá slovenská múdrosť hovorí, že zíde z očí, zíde z mysle a to, čo na oči nepríde, ani do mysle sa nedostane. A práve o tom to je, že mnohé veci my vôbec ani sme nevystavili. Ja by som predsa v tomto upútal, že trochu sa snažíme a práve aj naše centrum spoločne so Slovenskou akadémiou natočilo takú sériu, ktorá sa volá Spektrum vedy, je vysielané vo verejnoprávnej televízii."

I. HARAJ: "Áno, u nás na dvojke."

J. TURŇA: "A práve hovorí o tom, že tie niektoré výsledky sú naozaj unikátne, zaujímavé, nielen z pohľadu slovenského, ale naozaj medzinárodného. Ale je to len jedna z prvých perličiek, je treba urobiť v tomto oveľa viac."

I. HARAJ: "Ak sme spomenuli program, ktorý vysielame teda na dvojke, môžeme sa dotknúť aj problematiky takzvaných, v úvodzovkách, vedeckých novinárov. Myslím, že naozaj novinárska obec má v tomto nezastupiteľnú úlohu pri komunikácii týchto vedeckých objavov širšej verejnosti. Skúsme si nastaviť kritické zrkadlo, ako je to u nás, pán profesor PASTOREK."

J. PASTOREK: "Ja si myslím, že, nebudem kritický, ale poviem len, ako to vnímam. Ja nevidím tú situáciu až tak veľmi zle, pretože, znovu, nemôžeme tu menovať niektoré médiá, ale ja poznám množstvo novinárov, ktorí sú perfektní a vedia dobre predať vedu. Samozrejme, že táto oblasť je trošičku náročnejšia ako nejaký bulvár a oni musia dozrieť. Ale máme tu množstvo takých, ktorí sú aj relatívne mladí, sú dobrí. Čo ja vidím problém, ten priestor. Pán profesor TURŇA tu spomínal tu reláciu, ja si dobre pamätám, jako sme toto začínali a nebolo to ľahké a ja by som čakal oveľa väčšiu podporu od verejnoprávných médií. To by malo byť ich úlohou. Pretože ja to neočakávam od komerčných, pretože tí majú iné zadanie, ale ja som nesmierne rád, že tu sedíme dnes a že rozhlas sa o toto stará. Ale ja to nemôžem povedať o Slovenskej televízii."

Š. CHUDOBA: "Pozrite, ak pozerám príklad ráno Markízu a neskutočne dobre varíme a poznám už všetkých kuchárov v priebehu tých pätnástich minút, kým vypijem kávu, tak je tragédia, že významných ľudí, ktorí zasvätili celý život povolaniu, ktoré môže byť povedzme povedzme vedecké alebo učiteľské a sú dominantní vo svete, vlastne sa presadili a o tom nemá naša populácia naozaj ani chýru. Zoberte športovcov, píše sa o nich, propagujú sa, politikov, celebrity. Zoberte bežného človeka, ktorý naozaj žije a pracuje a má perfektné výsledky a my ho neukážeme, my ho nepropagujeme, my z neho nerobíme ikonu alebo vzor pre tú mladú generáciu a dopúšťame sa katastrofálnej chyby. Myslím si, že je to aj na nás, na ministerstve školstva a skutočne aj na našom Centre vedecko-technických informácií, aby sme zmenili prístup a my hľadáme a ideme s novými projektami, kde chceme výrazne zmeniť propagáciu slovenskej vedy."

J. TURŇA: "Ja by som si dovolil troška parafrázovať aj tú vašu otázku s kritikou na novinársku obec. Ja by som ju otočil na kritiku do vedeckej komunity, kde tak isto sú obrovské resty. Vo svete poznáme príklady, že vedu popularizujú nielen mediálni pracovníci, ale predovšetkým to musia robiť práve samotní vedci a tam je veľká výzva pre nás, ktorí sa považujeme, že k tejto komunite patríme, že ďaleko intenzívnejšie musíme o výsledkoch hovoriť. Čiže to nie je len, proste jedna vec je niečo urobiť a druhá vec predať, keď to vezmeme z tej komerčnej sféry. A na to, na tú druhú časť toho predaja sa práve silne zabúda v tejto komunite. Takže som rád, tak ako pán štátny už čiastočne naznačil, pripravujeme nový projekt, kde jedna z tých cieľových skupín okrem mladých, verejnosti, je práve tá vedecká komunita, aby aj ona sa zamyslela trochu nad sebou, že musí aktívnejšie pristúpiť."

Š. CHUDOBA: "Chcel by som len povedať, že mali sme tu významných ľudí aj z Európskej únie, predseda Európskeho parlamentu pán SCHULZ bol na návšteve na medicínskom ústave na SAV a môžem povedať, že mu padla naozaj sánka, lebo to, čo mu bolo odprezentované, ho neskutočne prekvapilo, že takéto veci na Slovensku sú. Mali sme tu konferenciu, kde sa zúčastnil Jan SMITH, zástupca práve Centra vzdelávania Európskej únie a zobrali sme ho na Elektrotechnickú fakultu k profesorovi DONOVALOVI a môžem vám povedať, že odišiel s hlavibolením, pretože boli tam minimálne tri, štyri také výstupy, ktoré by sa pýtali vyložene do praxe, ale je to otázka, kde zoženieme 30, 40 miliónov korún na to, aby sme ich dostali z toho vedeckého výskumu do realizácie podniku."

Centrum vedecko-technických informácií SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

I. HARAJ: "A práve toto je tá cesta, po ktorej volá aj Európska komisia, podnikateľov zapojiť potom do týchto fáz povedzme vytvoru daného produktu. Ako chcete vy na ministerstve motivovať slovenských podnikateľov, že naozaj stojí za to, ísť do tohto?"

Š. CHUDOBA: "Podávame ruky SAV, podávame ruky univerzitám a vytvorili sme také analytické tímy vďaka pochopeniu vrcholových manažmentov v týchto univerzitách, SAV a zadefinovali sme prioritné oblasti pre budúcnosť jednak v oblasti materiálového výskumu, udržateľnej energetiky, predovšetkým bezpečnosť jadrových elektrární, dekontaminácia alebo likvidácia týchto zdrojov, ochrana životného prostredia, poľnohospodárstvo. Veľmi perspektívna oblasť biomedicína a biotechnológie, informačné a komunikačné technológie, alebo potom priemyselné technológie, kde naozaj máme skutočne veľmi dobrú šancu sa výrazne presadiť a chceli by sme, nie likvidovať základný výskum, ako to mnoho razy sa vysvetľuje, ale rozložiť sily a časť fokusovať aj na to, aby veda bola výrobnou silou a zarábala."

I. HARAJ: "Vy ste chceli zareagovať, pán profesor PASTOREK."

J. PASTOREK: "Ja súhlasím, čo tu povedal pán štátny tajomník a si myslím, že dneska to ani nikto nevníma tak, že by sme niečo chceli likvidovať. Ja by som ale chcel upriamiť pozornosť poslucháčov na jednu vec, Slovensko je riadnou členskou krajinou v Európskej únii, to, že sme na chvoste, čo sa týka podpory vedy, výskumu, inovácií, to je tragédia, ktorú si každý rok kladieme, že sa to zlepší, ale už som taký, by som povedal pesimistický realista. Ale iné som chcel povedať, vrátim sa k tomu, čo sme hovorili pred chvíľou o tej popularizácii. Ved' my nepotrebujeme nič iné vymýšľať, ved' všetko toto je vymyslené a my to potrebujeme len zrealizovať tak, ako to chodí v iných krajinách. My stále chceme, aby sme mali takú dvojku, ako je ČT 2. A ja sa pýtam, prečo to nemáme? Pozrite sa, aký je ten kanál perfektný, čo je tam všetko vzdelávacie, to my nemôžeme postaviť na jednej relácii neobmedzenej, ktorá je od nevidím do nevidím a bez témy. A toto ja vidím ako hendikep, že cieľme, my nevieme zrealizovať to, čo niekde beží. To isté je aj vo vede. Predsa tá podpora je jasná aj z tej priemyselnej, že tu stú, existujú mechanizmy vonku, ktoré my tu potrebujeme jednoducho nastaviť tak, ved' to je veľmi, veľmi jednoduché, ako zvýšiť podiel napríklad privátneho sektoru, to treba ísť cez rôzne stimuly, ale treba na to zriadiť agentúry, aby do toho išli, aby sa to spravilo, ved' tieto schémy sú neni nové."

I. HARAJ: "Dajme teraz priestor aj niektorým z našim emailujúcich a esemeskujúcich poslucháčov, Slovensko@rozhlas.sk, túto adresu využil Peter a pýta, sa koľko finančných prostriedkov využíva štát na propagáciu vedy? Pán štátny tajomník."

Š. CHUDOBA: "Wow, toto je otázka."

I. HARAJ: "Plus - mínus."

Š. CHUDOBA: "Teraz sklame, nepoviem presne, neviem to takto povedať, ale je to veľmi málo. A domnievam sa, že najmä európske projekty, ktoré sa podávajú, by mali výraznejšie počítat' s čiastkami, ktoré by mali byť päť až desať percent toho objemu na to, aby sa propagovali a teda rozširovali tieto výsledky. Myslím si, že v okolitých krajinách, konkrétne v Rakúsku, v Nemecku, kde som mal možnosť vidieť, ako pracujú, je to do značnej miery riešené, že tým, že sa podieľa na vede a výskume súkromný kapitál. Faktom je, že základný výskum financuje v celom rozsahu štát, ale keď zoberiete napríklad práve spoločnosti v Nemecku, tridsať percent sú vlastné zdroje, tridsať percent zhruba privátne, súkromné a niečo z európskych fondov a takýmto vyváženým, vybalansovaným spôsobom oni umožňujú, že sa z viacerých strán aj propagácia výsledkov výskumu a vývoja robí. U nás je to tak o prežitie a budeme musieť veľmi rýchlo spolu aj so SAV aj s Ústavom vedecko-technických informácií, súčasný stav zmeniť."

I. HARAJ: "Výklad štátneho tajomníka Štefana CHUDOBU doplní profesor Ján TURŇA."

J. TURŇA: "Asi naozaj nedokážeme povedať presné číslo, lebo sa nesleduje, sú niektoré rozdelené aktivity, časť projektov popularizácie boli podporované cez Agentúru na podporu výskumu a vývoja. U nás, ako som už spomínal, je zriadené špeciálne oddelenie, ktoré reaguje na príslušné uznesenie vlády o úlohe popularizovať vedy, ktoré toto oddelenie vrátane miest a tak ďalej pracuje s rozpočtom na úrovni niečo cez 100-tisíc euro. Čiže sú to pomerne malé prostriedky, vieme, že napríklad v susednej Českej republike za toto obdobie použili

Centrum vedecko-technických informácií SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

takmer desať, použili takmer desať miliárd českých korún celkovo na popularizáciu v rôznych formách. Je to oprávnená aktivita v operačnom programe, takže v tomto smere rozhodne máme čo doháňať."

J. PASTOREK: "Ja by som chcel len dodať k tomu, čo hovoril pán profesor TURŇA, že je to vlastne, nazval by som to, povinná zložka štrukturálnych fondov, ktorá má hovoriť o propagácii a si myslím, že tam máme, ako povedal pán profesor TURŇA, aj pán štátny tajomník, máme tam určité rezervy, ale tie konkrétne čísla ja vám môžem povedať, je to skutočne málo, my na ústavoch Slovenskej akadémie vied robíme deň otvorených dverí na tých, ktorých môžeme. Samozrejme tam, kde je napríklad infekčné prostredie, nerobíme a tam my dotujeme ten ústav na ten týždeň asi 330 eur. Čiže je to smiešna záležitosť. Čo sa týka napríklad tých filmov, ktoré bežali Spektrum vedy, to bol 30-minútový film, teda 26, ten stál okolo 10-tisíc euro, ale to sme museli robiť z vlastného rozpočtu, čiže Slovenská televízia to dostala gratis."

Š. CHUDOBA: "Viete, ja si myslím, že sa dá aj za málo urobiť veľa, tento rok bola podľa môjho názoru veľmi zaujímavá a dobre pripravená aj noc výskumníkov. Potom tu prebehla svetová a konferencia USIS. Môžem povedať, že som naozaj dal klobúk dole pred mladými vedcami Slovenska. Hostili sme tu zástupcov z mnoho krajín, niekoľko desiatok krajín sa zúčastnilo a prezentovali sa tu výsledky naozaj študentskej vedeckej činnosti. A môžem povedať, že v mnohých oblastiach tí Slováci vynikali. Domnievam sa, že tu potrebujeme vytvoriť podmienky na to, aby sme začali výraznejším spôsobom podporovať špičky a ja som osobne strašne rád, že práve chceme pre to, aby sa popularizovala veda, vytvoriť aj akési centrum pre žiakov, ktoré by slúžilo na to, aby oni mali predstavu, ako celý ten systém funguje od vzniku výrobku, cez jeho prípravu do výroby, cez výrobu, zaistenie kvality, servis až po koniec, aby mali predstavu, kde sa môžu chytiť."

I. HARAJ: "Jana využila naše číslo 77 73 a pýta sa, nie je propagácia výsledkov vedy zbytočným vyhadzovaním peňazí?"

J. PASTOREK: "Nie je."

I. HARAJ: "Prečo?"

J. PASTOREK: "Po prvé, ja si myslím, že nakoľko financovanie vedy a výskumu na Slovensku je gros zo štátneho rozpočtu, teda z peňazí daňových poplatníkov, ja si myslím, že daňoví poplatníci majú nárok, je to naša povinnosť, aby sme ich informovali, čo za tieto peniaze sa spravilo. A ja si myslím, že je to veľmi efektívne, lebo keď my sa porovnáme s ostatnými krajinami a spravíme si tú účinnosť tak, že si vyrátame koľko vložených peňazí a tých výstupov, tak sa nemáme za čo hanbiť. A druhá vec, my v prvom rade týmto chceme oslovovať mladú generáciu a to je dneska nesmierne dôležité, aby nadobudla vzťah k vede a techniky, pretože bez toho sa nepohneme."

I. HARAJ: "A to som aj videl na tom dni otvorených dverí v Elektrotechnickom ústave Slovenskej akadémie vied, ak sa podá daný fyzikálny jav pútavo, že mladých ľudí to chytí a začnú byť zvedaví, prečo je to tak, tak naozaj až také nadšenie som tam videl."

J. PASTOREK: "To je aj pre nás dobré, pretože aj my sa učíme, pretože, znovu a ja to používam častokrát, dobrý matematik je ten, ktorý sa dokáže porozprávať o svojom probléme s náhodným chodcom. Čiže aj ten vedecký pracovník sa to musí naučiť podať a povyprávať sa s tým mladým pracovníkom."

J. TURŇA: "No určite, tak ako som povedal, všetko to, čo sa vloží, nejaká investícia, čiže pokiaľ na výskum, tak naozaj treba aj tú druhú časť, použil som to prirovnanie možno také až vulgárne, komerčné, teda predať. Čiže naozaj my si nerobíme výsledky preto, aby zostali skryté v laboratóriách, v šuflíkoch, ale aby sa dostali do realizácie a aby verejnosť na druhej strane o tom vedela. Ten princíp funguje všade, teda zloženia a istej zodpovednosti pred naozaj daňovými poplatníkmi, kde aj oni môžu vyhodnotiť, ktorí využili tie peniaze efektívnejšie a ktorí menej. V tomto smere aj naše centrum pripravuje, už aj fungujú niektoré systémy, informačné systémy, kde práve je prehľad o riešených projektoch, o vložených prostriedkoch a výsledkoch, ktoré sa za tie vložené prostriedky získali."

Š. CHUDOBA: "Chcem upozorniť na dve veci, pokiaľ Slovensko chce bohatnúť, tak sa to nedá tým, že budeme

Centrum vedecko-technických informácií SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

dávať ľuďom stále väčšiu lopatu. Musíme zapojiť do toho rozum a rozum, veda je výrobná sila, je to drina a takí vedci, ktorí majú šancu dotiahnuť svoj objav alebo svoju, až do inovačnej fázy prípadne do výroby svoj objav, si zaslúžia podporu a ja si myslím, že takých tu tiež máme, veď keď zoberiete napríklad posledný, doktora Ivana TKÁČA, ktorý dostal napríklad grant od Európskej únie a pôsobí v Minnesote v Spojených štátoch a prišiel z SAV a výrazne sa presadil, ako ho chcete propagovať? Záver môj je taký, niekedy jedným pohladením urobíte viacej ako desiatimi udretiami alebo kopnutím. Myslím si, že veda potrebuje aj emócie a my by sme boli veľmi radi, keby sa nám podarilo to smerovanie do tých oblastí, kde môže veda pomôcť hospodárstvu. Ja osobne verím, že odpočet napríklad nákladov na výskum a vývoj od daňového základu je riešením a že prinesie viac daní tomuto štátu, ako keď dvadsať rokov v tejto oblasti váhame."

I. HARAJ: "Poslucháčka z Martina Iveta, tak sa identifikovala. Dobrý večer, čo si myslia hostia o využití prostriedkov Európskej únie pre účely vedy a praktickej aplikácie výsledkov, prípadne jej popularizácie? Aký je dôvod nízkeho využitia zdrojov Európskej únie a čo s tým v budúcnosti?"

J. PASTOREK: "Poslucháčka zrejme myslela eurofondy, štrukturálne fondy, ja si myslím, že, poviem to úprimne a otvorene, to je naša jediná záchrana, pretože to, takýto významný zdroj peňazí na vedu nebol tu. Otázka je, že či to vieme skutočne dobre využiť. Učíme sa, ja som presvedčený o tom, že druhé programovacie obdobie bude lepšie jak toto a vyvarujeme sa tých chýb. A čo sa týka toho nízkeho čerpania, viete, vieme nájsť množstvo vinníkov na jednej strane aj na druhej strane, ale poviem to jedno, nastavili sme si to zle sami, chceme byť pápežskejší ako pápež a je to tak prebyrokratizované, že môžem vám povedať, že sme si robili analýzu a tí, čo majú masívne využívanie štrukturálnych fondov, kvôli tej byrokracii im ide vedecká výkonnosť dole a to nie je dobré."

I. HARAJ: "Poprosím pán štátny tajomník ale krátko."

Š. CHUDOBA: "Myslím si, že naozaj krátko. Kto neplánuje, neriadi a nekontroluje, zaslúži si po ušoch. My sme plánovanie vyhodili ako prvé a divíme sa, že nám tieto veci odchádzajú do takého stavu, jako ste konštatovali. Čo sa týka ďalšieho plánovacieho obdobia, myslím si, že ministerstvo školstva vyvíja maximálnu snahu, aby sa narodila akási stratégia vedy a výskumu, potrebujeme zosynchronizovať operačné programy vzdelávanie a výskum a vývoj, potrebujeme naplánovať, na aké ciele tie peniaze dáme a potom to nekompromisne presadzovať a kontrolovať."

I. HARAJ: "A my na rádiu Slovensko aj budeme sledovať, ako sa tieto zámery podaria nielen ministerstvu školstva výskumu a vedy, ale celkovo, aj ako sa popasuje s týmto Slovenská akadémia vied a univerzity. Chcem sa poďakovať za návštevu v štúdiu štátnemu tajomníkovi ministerstva školstva pánovi Štefanovi CHUDOBOVI, bol tu aj predseda Slovenskej akadémie vied profesor Jaromír PASTOREK, všetko dobré. A lúčim sa aj s riaditeľom Centra vedecko-technických informácií profesorom Jánom TURŇOM, majte sa pekne."

**Publikované z monitoringu STORIN, s. r. o. (prepis vysielania)
(VF)**